

III МІЖНАРОДНА НАУКОВА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ: ТЕОРІЯ І
ПРАКТИКА**

III INTERNATIONAL SCIENTIFIC INTERNET CONFERENCE
**TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL
SCIENCE: THEORY AND PRACTICE**

м. Київ, 2021

УДК 631.36.: 631.526.3

ОЦІНКА СОРТИМЕНТУ КАПУСТИ БРЮССЕЛЬСЬКОЇ**Кутовенко В.Б.**, канд. с.-г. наук, доцент**Кутовенко В.О.**, студент*E-mail: virakutovenko@gmail.com*

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Постановка проблеми. Серед овочевих культур капусти займають одне з провідних місць. Однак, як правило, перевагу надають капусті білоголовій, а такі види, як брюссельська, броколі й кольрабі, використовуються українцями рідко. Капуста брюссельська ціниться за вміст білка (від 2,4 до 6,5 %), сухої речовини (від 14,6 до 19,9 %), цукрів (від 4,6–5,4 %) до складу яких входить глюкоза, фруктоза, сахароза. Головочки брюссельської капусти багаті на мінеральні солі калію, фосфору, кальцію, магнію, заліза. Вони мають високий вміст вітамінів групи В, С, РР, каротину. Вміст вітаміну С становить до 180 мг що в три рази більше ніж у капусті білоголовій. Завдяки високій холодостійкості, можливості дорощування, зберігання й заморожування капуста брюссельська набуває все більшої популярності в Україні. Переробні підприємства, які займаються глибокою заморозкою овочів, фруктів і ягід збільшили об'єми закупок сировини в декілька раз. Це сприяло тому, що попит на брюссельську, цвітну, а також на капусту броколі суттєво перевищив пропозицію [1, 2, 5].

Впровадження капусти брюссельської у виробництво відбувається повільно через невисоку врожайність, недосконалі технології вирощування, відсутність вітчизняних сортів. Зважаючи на це, досить актуальним і перспективним питанням наукових досліджень є агробіологічна оцінка сортименту капусти брюссельської.

Виклад основного матеріалу. Дослідження проводили в НДП «Плодоовочевий сад» НУБіП України за Методикою дослідної справи в овочівництві та баштанництві та Методикою польового досліду за редакцією Б.А. Доспехова [3, 4]. За контроль було взято гібрид Франклін F₁.

Висаджували розсаду в фазу 5–6 справжніх листків. Схема висаджування – 70 x 50 см. Розмір дослідних ділянок становив 20 м², повторність трикратна. На кожній обліковій ділянці відмічали по 10 рослин, за якими проводили фенологічні спостереження, біометричні вимірювання, облік врожайності. Початком кожної фенологічної фази вважали дату, коли в неї вступало 15 % рослин, а датою масового настання фази – 75 % рослин.

Агротехніка вирощування – прийнята у виробничих умовах. Насіння на розсаду висівали в холодному розсаднику з міжряддям 20 см і в рядку 1 см. Для прискорення отримання сходів і захисту сходів від хрестоцвітої блішки відразу після сівби ділянку укривали синтетичним нетканим матеріалом.

Результатами досліджень встановлено, що до утворення п'ятого справжнього листка фази проходили однаково, однак у подальшому тривалість міжфазних періодів у сортів та гібридів була різною. Міжфазний період «сходи

– початок формування головочок» найкоротшим був у гібридів Абакус F₁ та Франклін F₁. Сорти відмічалися довгими періодом початку формування головочок на 5-9 діб.

Господарська стиглість найшвидше наставала в контрольному варіанті – через 167 діб від появи сходів. Необхідно відмітити, що гібриди порівняно із сортами відрізнялися більшою вирівняністю та однорідністю рослин у насадженнях.

Одним із найважливіших показників, які підтверджують доцільність вирощування сорту чи гібриду, є врожайність. Згідно з проведеними дослідженнями встановлено, що в усього сортименту сформувалася значна кількість головочок від 64 шт./росл. у сорту Гронігер до 74 шт./росл. в контрольному варіанті Франклін F₁. Однак щільність головочок була не однаковою, тому середня маса з однієї рослини в сортів і гібридів була різною.

Найбільшою середньою масою товарних головочок з однієї рослини відмітився сорт Гронігер 0,535 кг, що більше контрольного варіанту на 0,083 кг. Відповідно й найвищу врожайність отримано в сорту Гронігер 15,5 т/га, що більше контролю на 2,4 т/га. Найменша врожайність була в сорту Розелла – 6,8 т/га, що менше контролю на 6,3 т/га.

Щодо товарності головочок, то в усіх сортів вона була високою, у межах 82-97 %, однак найвищою вона була в сорту Гронігер і контрольного варіанту Франклін F₁ – 97 і 95 % відповідно.

Висновки. Встановлено, що найбільш ранніми виявились гібриди Франклін F₁ та Абакус F₁ з настанням господарської стиглості головочок через 167–169 діб. Високою товарною врожайністю характеризувалися сорт Гронігер та контрольний варіант – гібрид Франклін F₁, які забезпечили товарну врожайність головочок 13,1–15,5 т/га.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кутовенко В.Б., Міхаліна І.Г., Гонтар В.Т. Сучасні технології вирощування овочевих культур. – Вінниця, Нілан ЛТД, 2013.
2. Кутовенко В.Б. Агробіологічна оцінка сортименту капусти брюссельської / В.Б. Кутовенко, Н.В. Тиха, С.А. Негода // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер. : Агронімія. - 2013. - Вип. 183(1). - С. 44-47.
3. Доспехов Б. А. Методика полевого опыта: (С основами статистической обработки результатов исследований) / Б. А. Доспехов. – Изд.4-е, перераб. и доп. – М. : Колос, 1979. – 416 с.
4. Методика дослідної справи в овочівництві і баштанництві / За ред. Г. Л. Бондаренка, К. І. Яковенка. – Х. : Основа, 2001. – 369 с.
5. Радзіховський А. Капуста брюссельська [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://agrotimes.ua/article/kapusta-bryusselska/>.